

## **Ekonomiutskottet**

### **Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av energieffektivitetslagen**

#### **INLEDNING**

##### ***Remiss***

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av energieffektivitetslagen (RP 162/2016 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för betänkande och till miljöutskottet för utlåtande.

##### ***Utlåtande***

Utlåtande har lämnats av  
- miljöutskottet MiUU 21/2016 rd

##### ***Sakkunniga***

Utskottet har hört  
- överinspektör Maria Holmi, arbets- och näringsministeriet  
- överingenjör Juha Toivanen, Energimyndigheten  
- ledande expert Isa-Maria Bergman, Motiva Ab.

Skriftligt yttrande har lämnats av  
- miljöministeriet  
- Finlands Fastighetsförbund rf  
- Företagarna i Finland rf.

#### **PROPOSITIONEN**

I propositionen föreslås det att energieffektivitetslagen ändras. Genom den föreslagna lagen genomförs den artikel i energieffektivitetsdirektivet som gäller offentliga organs förpliktelser att göra energieffektiva inköp. Dessutom kompletteras lagen med vissa definitioner som finns i energieffektivitetsdirektivet. Bakom förslaget ligger behovet att precisera det nationella genomförandet av energieffektivitetsdirektivet i fråga om de punkter som Europeiska kommissionen har framfört i ett motiverat yttrande till Finland.

## Betänkande EkUB 25/2016 rd

Ändringarna syftar till att stärka den offentliga sektorns föredömliga roll som främjare av energieffektivitet. Det föreslås att lagens tillämpningsområde utvidgas så att det gäller centralförvaltningsmyndigheter när dessa upphandlar produkter, tjänster och byggnader på det sätt som avses i propositionen. Det föreslås att bestämmelserna om offentliga organs anskaffningar fogas till ett nytt separat kapitel och att de centrala definitionerna fogas till lagen. I syfte att smidiggöra lagstiftningen föreslås även vissa tekniska ändringar.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2017.

### UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Ekonomiutskottet tillstyrker lagförslaget med små ändringar och med följande påpekanden.

Målet är att stärka den offentliga sektorns ställning som föredöme i fråga om energieffektiva upphandlingar. Propositionen bottnar i energieffektivitetsdirektivet och kommissionens motiverade yttrande där det nationella genomförandet inte har ansetts tillräckligt på grund av att kraven på energieffektivitet inte ingår i den förpliktande lagstiftningen utan bara i ett principbeslut. Den nu föreslagna regleringen innebär ändå ingen stor substantiell ändring eftersom statsrådets principbeslut sedan 2013 förutsätter främjande av hållbara miljö- och energilösningar (Clean Tech-lösningar) i statens offentliga upphandling.

Den föreslagna regleringen stämmer till innehåll och tillämpningsområde överens med direktivet. Kraven på energieffektivitet för upphandlingar är förpliktande för de myndigheter som hör till centralförvaltningen och gäller upphandlingar som överskrider tröskelvärdena i direktivet om offentlig upphandling. Förslaget gäller centralförvaltningsmyndigheter, vilket i propositionen avser alla offentliga organ vilkas behörighet sträcker sig över statens hela territorium. Lagen ska inte innehålla en uttömmande förteckning över alla centralförvaltningsmyndigheter, utan det ska bestämmas av verksamhetens art.

Ekonomiutskottet anser att de föreslagna bestämmelserna är motiverade. Trots att den föreslagna förpliktande regleringen inte gäller en särskilt stor andel av upphandlingar i relation till de offentliga upphandlingarnas sammantagna värde, har de en betydande potential när det gäller att främja exempelvis ren teknik. Utskottet vill också betona att energieffektivitet är ett centralt område inom affärsverksamhet och en exportsektor vars internationella framgång kan främjas genom en välfungerande hemmamarknad och inhemska referenser.

Men ekonomiutskottet konstaterar ändå att centralförvaltningens andel endast täcker en bråkdel av den offentliga sektorns upphandling av produkter, tjänster och byggnader. Därför är det enligt utskottets åsikt viktigt att utöver de aktuella skyldigheterna för centralförvaltningsmyndigheterna också motivera lokal- och regionalförvaltningsmyndigheterna och stödja energieffektiva upphandlingar enligt direktivet.

Att genomföra energieffektiva och innovativa upphandlingar kräver omfattande kompetens om både upphandlingsförfaranden och bedömning av energiprestanda. Arbets- och näringsministeriet publicerade anvisningar om detta i början av 2016, och rådgivningstjänsten har genomförts

## Betänkande EkUB 25/2016 rd

genom en databank hos Motiva. För att främja energieffektiva upphandlingar behövs effektiv rådgivning, anvisningar för specifika produktgrupper och praktiska verktyg för att bedöma energiprestandan. För närvarande har det särskilt väckt oro att anordnandet av rådgivningen är projektbaserad. Utskottet vill fästa uppmärksamhet vid behovet av att utveckla rådgivningen om energieffektivitet och anser det vara viktigt att bedöma huruvida det nuvarande på projektfinansiering baserade sättet att ordna saken fungerar i längden. Likaså bör det bedömas hur skyldigheterna och målen i fråga om upphandlingarnas energieffektivitet faktiskt har uppfyllts och vilka effekterna har varit.

### DETALJMOTIVERING

**29 d §. Upphandling av byggnader med hög energiprestanda.** I samband med utfrågningen av sakkunniga har det aktualiserats ett behov av att precisera 5 a kap. 29 d § om upphandling av byggnader med hög energiprestanda så att paragrafen hänvisar dels till den gällande lagen, dels till energicertifikat som fortfarande gäller trots att lagen är upphävd. Bestämmelsen bör ändras för att det inte ska bli nödvändigt att för att följa denna lag skaffa energicertifikat enligt den nya lagen i stället för gällande energicertifikat. Frågan är relevant: innan den nuvarande lagstiftningen träder i kraft har det gått att enligt den upphävda lagen skaffa energicertifikat som gäller 10 år från utarbetandet och som således kan gälla ända till 2023. Det finns ingen orsak att genom den nu föreslagna regleringen skapa ett indirekt tvång att förnya certifikaten.

Ekonomiutskottet föreslår att 5 a kap. 29 d § kompletteras med en hänvisning till gällande energicertifikat enligt den upphävda lagen om energicertifikat för byggnader (487/2007).

### FÖRSLAG TILL BESLUT

Ekonomiutskottets förslag till beslut:

*Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 162/2016 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)*

*Utskottets ändringsförslag*

## Lag om ändring av energieffektivitetslagen

I enlighet med riksdagens beslut  
ändras i energieffektivitetslagen (1429/2014) 2 § 3 punkten, 3 § 15 punkten 7 § 1 och 2 mom., 10 § 1 mom., 11 § 1 mom., 12 § 2 mom. och 32 § samt  
fogas till 2 § en ny 4 punkt, till 3 § nya 2 a-, 2 b-, 11 a-, 12 a-, 16 och 17 punkter och till lagen ett nytt 5 a kap. som följer:

## Betänkande EkUB 25/2016 rd

### 2 §

#### *Tillämpningsområde*

Denna lag tillämpas på

3) nät för fjärrvärme och fjärrkyla, termiska elproduktionsanläggningar och sådana industrianläggningar som kan tillföra användbar överskottsvärme,

4) centralförvaltningsmyndigheter som avses i 3 § 17 punkten när de upphandlar produkter, tjänster och byggnader på det sätt som avses i 5 a kap.

### 3 §

#### *Definitioner*

I denna lag avses med

2 a) *energibesparing* en mängd sparad energi som fastställs genom mätning eller uppskattning av användningen före och efter genomförandet av en åtgärd för att förbättra energieffektiviteten, med normalisering för yttre förhållanden som påverkar energianvändningen,

2 b) *slutlig energianvändning* all energi som levereras till industrin, transporter, hushåll, tjänster och jordbruk, dock inte energi som använts för omvandling eller produktion av energi,

11 a) *energitjänst* den fysiska vinst, nytta eller fördel som erhålls genom en kombination av energi med energieffektiv teknik eller med åtgärder, som kan inbegripa den drift, det underhåll och den kontroll som krävs för tillhandahållande av tjänsten, som tillhandahålls på grundval av ett avtal och som under normala förhållanden påvisats leda till kontrollerbar och mätbar eller uppskattningsbar förbättring av energieffektivitet eller primärenergibesparingar,

12 a) *kraftvärmepanna* panna som kan användas vid kraftvärmedrift för el- och värmeproduktion,

15) *omfattande uppgradering* renoveringsarbeten vars kostnad överskrider 50 procent av investeringskostnaderna för en ny jämförbar enhet,

16) *offentliga organ* upphandlande myndigheter enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG, nedan *direktivet om offentlig upphandling*,

17) *centralförvaltningsmyndigheter* alla offentliga organ vilkas behörighet sträcker sig över statens hela territorium.

### 7 §

#### *Befrielse från obligatorisk energibesiktning*

Om ett företag tillämpar ett energiledningssystem eller miljöförvaltningssystem som certifierats av ett ackrediterat organ i enlighet med tillämpliga europeiska eller internationella standarder

## Betänkande EkUB 25/2016 rd

och som inbegriper energibesiktning som uppfyller i denna lag eller med stöd av den föreskrivna minimikrav, behöver företaget inte genomföra obligatorisk energibesiktning enligt 6 §.

Som ett i 1 mom. avsett certifierat energiledningssystem betraktas åtminstone det certifierade systemet ISO 50 001 samt det certifierade systemet ISO 14 001 i kombination med ett energiledningssystem som certifierats av ett ackrediterat organ och vars krav på energibesiktningar överensstämmer med systemet ISO 50 001.

---

### 10 §

#### *Företagets energibesiktningssrapport*

Det ska avfattas en rapport om energibesiktningen av ett företag. Besiktningssrapporten ska bevaras i minst fem år. Företaget får inte ha en energibesiktningssrapport som är mer än fyra år gammal.

### 11 §

#### *Objektsbesiktningssrapport*

Det ska avfattas en rapport om varje objektsbesiktning som inkluderas i energibesiktningen av ett företag. Rapporten ska bevaras i minst fem år. Ett företag ska lämna de viktigaste uppgifterna i varje objektsbesiktningssrapport som inkluderats i energibesiktningen av företaget till ett register som Energimyndigheten för eller anvisar inom tre månader från det att objektsbesiktningssrapporten blivit färdig.

### 12 §

#### *Tillsyn*

---

Energimyndigheten har rätt att få rapporterna om ett företags obligatoriska energibesiktning och om en objektsbesiktning som ingår i energibesiktningen in för granskning. Energibesiktningssrapporten, den däri ingående objektsbesiktningssrapporten samt andra uppgifter som myndigheten behöver för tillsynen ska lämnas till Energimyndigheten inom en månad efter begäran från Energimyndigheten. Rapporterna om energibesiktningen och objektsbesiktningen får inte vara mer än fyra år gamla.

---

## Betänkande EkUB 25/2016 rd

### 5 a kap

#### Offentliga organs upphandling

#### 29 a §

##### *Energieffektivitet i centralförvaltningens anskaffningar*

Centralförvaltningsmyndigheterna ska anskaffa produkter, tjänster, och byggnader med hög energieffektivitetsprestanda om det är möjligt med avseende på kostnadseffektivitet, ekonomisk genomförbarhet, hållbarhet i vidare bemärkelse, teknisk lämplighet samt tillräcklig konkurrens.

Skyldigheten enligt 1 mom. gäller sådana upphandlingskontrakt om produkter, tjänster och byggnadsentreprenader som ingås av centralförvaltningsmyndigheter och vars värde motsvarar minst de tröskelvärden som anges i artikel 4 i direktivet om offentlig upphandling.

#### 29 b §

##### *Upphandling av produkter*

Om den produkt som upphandlas omfattas av tillämpningsområdet för lagen om krav på ekodesign för och energimärkning av produkter (1005/2008) och produkten är försedd med energimärkning, får centralförvaltningsmyndigheten enbart upphandla produkter som tillhör den högsta möjliga energieffektivitetsklassen. Om produkten inte har energimärkning, men det för produkten ställs krav på energieffektivitet i Europeiska kommissionens genomförandeakt om ekodesign för produktgruppen, får centralförvaltningsmyndigheten upphandla enbart produkter som motsvarar de referensvärden för energieffektivitet som anges i genomförandeakten. Vid upphandling av produkter ska dock behovet att säkerställa tillräcklig konkurrens beaktas.

Om upphandlingen gäller ett produktpaket som i sin helhet omfattas av tillämpningsområdet för en genomförandeakt som avses i 1 mom., får centralförvaltningsmyndigheten i upphandlingsbeslutet ge den samlade energieffektiviteten för produktpaketet företräde framför enskilda produkters energieffektivitet och köpa ett sådant produktpaket som hör till den högsta energieffektivitetsklassen.

En centralförvaltningsmyndighet får endast köpa kontorsutrustning som motsvarar minst de energieffektivitetskrav som avses i bilaga C till det avtal som är kopplat till rådets beslut 2006/1005/EG om ingående av avtalet mellan Amerikas förenta staters regering och Europeiska gemenskapen om samordning av program för energieffektivitetsmärkning av kontorsutrustning.

Centralförvaltningsmyndigheter får endast köpa däck som hör till klass A enligt den klassificering för drivmedelseffektivitet som anges i Europaparlamentets och rådets förordning 2009/1222/EG om märkning av däck vad gäller drivmedelseffektivitet och andra väsentliga parametrar. Centralförvaltningsmyndigheterna får dock av skäl som hänför sig till säkerhet eller folkhälsa köpa däck som enligt den förordningen hör till klass A enligt klassificeringen för väggrepp på vått underlag eller för externt däck- och vägbanebuller.

## Betänkande EkUB 25/2016 rd

### 29 c §

#### *Upphandling av tjänster*

Centralförvaltningsmyndigheter ska i anbudsförfrågningar om tjänstekontrakt förutsätta att tjänsteleverantörerna använder produkter som uppfyller de krav som avses i 29 b §, till den del tjänsteleverantören köper in nya produkter helt eller delvis i syfte att erbjuda tjänsterna.

### 29 d §

#### *Upphandling av byggnader med hög energiprestanda*

Centralförvaltningsmyndigheter får endast köpa och ingå nya hyresavtal om sådana byggnader som uppfyller minimikraven på energiprestanda enligt 117 g § i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) och som har ett gällande energicertifikat i enlighet med lagen om energicertifikat för byggnader (50/2013) eller den upphävda lagen om energicertifikat för byggnader (487/2007), om inte syftet med anskaffningen är

- 1) totalrenovering eller rivning av byggnaden,
- 2) att sälja byggnaden utan att använda den för det centralförvaltningsmyndighetens eget syfte, eller
- 3) att bevara byggnaden som en byggnad med officiellt skydd som del av en utvald miljö, eller på grund av dess särskilda arkitektoniska eller historiska värde.

### 29 e §

#### *Försvarsförvaltningens inköp*

Bestämmelserna i 29 a—29 d § tillämpas inte på upphandlingskontrakt enligt lagen om offentlig försvars- och säkerhetsupphandling (1531/2011). På försvarsförvaltningens och Gränsbevakningsväsendets upphandlingskontrakt ska paragraferna i fråga tillämpas endast till den del detta inte kommer i konflikt med försvarsförvaltningens natur och huvudsakliga syfte.

### 32 §

#### *Sökande av ändring i tillsynsmyndighetens beslut*

I ett beslut som Energimyndigheten fattat med stöd av denna lag får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Över förvaltningsdomstolens beslut får besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Denna lag träder i kraft den 20 .

## Betänkande EkUB 25/2016 rd

Helsingfors 9.11.2016

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Kaj Turunen saf  
vice ordförande Harri Jaskari saml  
medlem Harry Harkimo saml  
medlem Hannu Hoskonen cent  
medlem Lauri Ihalainen sd  
medlem Rami Lehto saf  
medlem Mika Lintilä cent  
medlem Martti Mölsä saf  
medlem Johanna Ojala-Niemelä sd  
medlem Hanna Sarkkinen vänst  
medlem Ville Skinnari sd  
medlem Joakim Strand sv  
medlem Antero Vartia gröna.

Sekreterare var

utskottsråd Lauri Tenhunen.



**Betänkande EkUB 25/2016 rd**  
**Reservation**

**RESERVATION**

**Motivering**

Proposition RP 162/2016 rd med förslag till lag om ändring av energieffektivitetslagen täcker bara en bråkdel av upphandlingarna inom den offentliga sektorn. Förslaget är tvingande bara för statens organisationer och utesluter upphandlingar på region- och kommunnivå samt upphandlingar som underskrider tröskelvärdena.

Det sammanlagda värdet av den offentliga sektorns inköp i Finland är årligen cirka 32 miljarder euro, dvs. cirka 15 procent av bruttonationalprodukten. Den största delen av inköpen utgörs av kommuners, samkommuners och andra kommunala organisationers inköp. År 2015 uppgick värdet av inköp som organisationerna inom den statliga centralförvaltningen gjorde till sammanlagt cirka 5 miljarder euro, dvs. bara cirka 15,6 procent av den offentliga upphandlingen. För att energieffektivitetsmålen ska uppfyllas effektivt måste lagen också gälla kommunernas offentliga upphandlingar.

**Förslag**

Vi föreslår

att riksdagen godkänner lagförslaget enligt betänkandet men 2 § med följande ändringar:

2 §

*Tillämpningsområde*

Denna lag tillämpas på

---

5) kommuner och sammanslutningar av kommuner från och med den 1 januari 2020. Centralförvaltningsmyndigheternas skyldigheter enligt denna lag gäller från den dagen också kommuner och sammanslutningar av kommuner. (Ny)

Helsingfors 9.11.2016

Antero Vartia gröna  
Hanna Sarkkinen vänst